

ועוד, **אי נמי**, גם אם כדברי רבי זירא, שערב שבת שבתוך החג ושבת שבתוך החג כהדרי **נינהו**, שבשניהם תוקעים ארבעים ושמונה תקיעות, עדיין קשה:

ליתני במשנתנו, במקום "ערב שבת שבחג":
שבת שבתוך החג היו שם ארבעים ושמנה.

דשמעת מינה, בהשמיענו מנין התקיעות של שבת שבתוך החג, **תרת**:

א. **שמעת מינה** דינו **דרבי אליעזר בן יעקב**, וכדלעיל.

ב. **ושמעת מינה נמי דרבי אחא בר חנינא.**

ואת התקיעות של ערב שבת כבר השמיענו התנא בערב שבת רגיל.

אלא, **אמר רבא**: **לפי שאין תוקעין למילוי מים בשבת**, שהרי מילאו את המים מערב שבת, **דבצרי טובא**. ולכן פוחתות בו התקיעות המרובות שהיו לצורך מילוי המים, וגם התקיעות של ערב שבת, ואינן מגיעות לארבעים ושמונה תקיעות.

ועוד יש להקשות לרבי אחא: **וליתני נמי**: **ראש השנה שחל להיות בשבת**, **דהא איכא** בו **לתתא מוספין**:

מוסף דראש השנה, **מוסף דראש חודש**, **מוסף דשבת**.

ולדבריו, שתוקעים תשע תקיעות על כל קרבן, הרי יש להוסיף בו עשרים ושבע תקיעות על עשרים ואחת התקיעות שבכל יום, וביחד הם ארבעים ושמונה, וישמיענו התנא את דינו של רבי אחא?!?

ומשנינן: **ערב שבת שבתוך החג איצטריך ליה** — **לאשמעינן דרבי אליעזר בן יעקב**.

ופרכינן: **אטו מי קאמר**, האם המקשה שהקשה "וליתני ראש השנה שחל בשבת", הקשה **ליתני הא**, ולא **ליתני הא**!?

ליתני הא וליתני הא, שישנה התנא את שניהם, היתה קושייתו.

ומשנינן: **תנא** את ערב שבת שבתוך החג, **ושייר** את ראש השנה שחל בשבת.

והוינן בה: **מאי שייר** מה עוד שייר התנא, **דהאי שייר**, ששייר זה?!? שהרי התנא נוקט דבר אחד ומשייר את הדומים לו רק אם יש שני דברים משויירים, ולא כאשר משוייר רק דבר אחד, כי אז נוקט התנא את שניהם.

ומשנינן: **שייר ערב הפסח**, שבזמן שחיתת הפסח היו תוקעים עשרים ושבע תקיעות על אמירת ההלל, כאשר כל כת היתה אומרת את ההלל שלש פעמים, והיו תוקעים על כל קריאה וקריאה שלש תקיעות.

ודוחה הגמרא: **אי משום** ששייר גם את **ערב הפסח** — **לאו שיורא הוא**.

כי אפשר לומר **דהא**, כי משנתנו שלא הביאה את ערב פסח, **מני** — **רבי יהודה היא**! ולפיו לא היו בערב פסח עשרים ושבע תקיעות.

דאמר רבי יהודה: **מימיהם של כת שלישית**, **לא הניעה לומר** [תהלים קטז] **"אהבתי כי ישמע ה"**, בקריאת ההלל הראשונה שלה, **מפני שהיו עמה מועטין**. ונמצא שלא תקעו בה על שלש קריאות, ולא היו בה אלא ארבעים ושתיים תקיעות.

ההלל השניה והשלישית בכת השלישית —
המשין וחדא תקיעות איכא!

עשרים ואחת תקיעות שבכל יום, ועוד
 תשעה של מוספים, ועוד שמונה עשרה
 תקיעות, שלש תקיעות על כל אחת משלשת
 הקריאות של שתי הכתות [הראשונה
 והשנייה]. ועוד שלש תקיעות על הקריאה
 הראשונה של הכת השלישית. וביחד הן
 חמישים ואחת תקיעות.

אי לרבנן — **המשין ושבע** תקיעות היו, היות
 יש להוסיף לדעתם את ששת התקיעות על
 שתי קריאות ההלל הנוספות של הכת
 השלישית.

ומשנינן: **כי קתני** — **מידי דאיתיה בכל שנה**,
 יום החל בכל שנה.

אבל **ערב הפסח שחל להיות בשבת**, דליתיה
 שאינו **בכל שנה ושנה** — **לא קתני**.

ופרכינן: וכי **אטו ערב שבת שבתוך החג** —
מי איתיה בכל שנה?

והרי **זימנין דלא משכחת ליה, וחיבי דמי** —
כגון שחל יום טוב ראשון בערב שבת, שאז
 חל שמיני עצרת ביום שישי, ואין ערב שבת
 בתוך החג.

ומשנינן: לעולם יהיה בחג הסוכות ערב
 שבת שבתוך החג, כי לא יקרה אף פעם
 שיחול יום טוב ראשון של חג הסוכות בערב
 שבת.

כי, היות ואם מקלעינן, יארע שצריך לחול
יום טוב ראשון בערב שבת — **מדהי דחינן**
 ליה שלא יארע כך באמצעות עיבור חודש
 אלול [על אף שנראתה בו הלבנה ביום ל'

ותמחה הגמרא על הדחיה הזאת: כיצד
 אמרת שמשנתנו לא הביאה ערב פסח משום
 שרבי יהודה היא?!?

והא אמרת לעיל שרישא היא דלא כרבי
יהודה, כי לפיו תקיעה ותרועה נחשבות
לתקיעה אחת!

ומיישבת הגמרא את התמיהה על הדחייה:

ודלמא האי תנא של משנתנו סבר לה
כוותיה דרבי יהודה בחדא, שאין בערב פסח
קריאת הלל שניה ושלישית בכת השלישית,
ופליג עליה בחדא, שהתנא במשנתנו אינו
קורא לתקיעה ולתרועה תקיעה אחת!?

ואם כן, שלא שייר התנא את ערב הפסח,
 תחזור השאלה הקודמת: **אלא מאי עוד שייר**
דהאי שייר!?

ומשנינן: **שייר ערב הפסח שחל להיות בערב**
שבת, שיש בו ארבעים ושמונה תקיעות.

כי אמנם **אפיק שית**, הוצא את שש התקיעות
 של קריאת ההלל השניה והשלישית וכרבי
 יהודה, אך, **ועייל שית**. יש להוסיף את ששת
 התקיעות שלפני שבת.

שנינו במשנה: **ואין מוסיפין על ארבעים**
ושמונה.

והוינן בה: וכי **לא מוסיפים תקיעות על**
מספר זה?

והא איכא ערב הפסח שחל להיות בשבת
תקיעות במספר גדול מזה.

דאי סבר התנא במשנתנו לפי רבי יהודה,
האומר שלא היו בו תקיעות על קריאת

אלול, ואין צריך לעברו].

ומאי טעמא מעברים את אלול [שלא כדין] כדי לדחות את יום טוב ראשון שלא יחול בערב שבת?

כי כיון דאם איקלע יום טוב הראשון של חג להיות בערב שבת, הרי יום הכיפורים שלפניו — אימת הוי?

בחד בשבת! שהרי הוא ארבעה ימים לפני חג הסוכות. ונמצא שהשבת ויום הכיפורים שלאחריו הם שני ימים רצופים של שבתון גמור.

הלכך דחינן ליה, על ידי שמעברים את חודש אלול, כדי שלא יהיו שני ימים רצופים של שבתון, ולא יסריחו המתים, ולא יכמשו הירקות.

ותמהינן: ומי דחינן ליה בגלל יום הכיפורים הרצוף לשבת?

והא תנן: חלבי תמיד של בין הערביים של שבת — קריבין ביום הכיפורים שחל במוצאי שבת דברי רבי עקיבא. רבי ישמעאל אומר אינם קריבים בו.

ואמר על כך רבי זירא: כי הוינן בי רב כאשר הייתי בבית מדרשו של רב בבבל, הוה אמרי הייתי סבור כי הא דתניא:

יום הכיפורים שחל להיות ערב שבת לא היו תוקעין בו לפני השבת, לפי שאין צורך להבטיל את העם ממלאכה, שהרי הם שובתים מכח השבתון של יום הכיפורים.

וכמו כן אם חל יום הכיפורים במוצאי שבת — לא היו מבדילין במוצאי שבת על הכוס

בין קודש לקודש כדרך שמבדילים במוצאי שבת בין שבת ליום טוב שאחריו, כיון שיום הכיפורים הנכנס הוא חמור כמו יום שבת היוצא, בכך ששניהם אסורים במלאכה.

הייתי סבור כי ברייתא זו — דברי הכל היא, בין לרבי עקיבא ובין לרבי ישמעאל, החולקים אם חלבי שבת קרבים ביום הכיפורים.

אבל כי סליקת להתם, כשעליתי לארץ ישראל, אשבחתיה לרבי יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי, דיתיב וקאמר: ברייתא זו — רבי עקיבא היא! אבל רבי ישמעאל חולק עליו.

ומשמע שיתכן יום הכיפורים הצמוד לשבת, אלא שנחלקו אם חלבי השבת קרבים אז ביום הכיפורים או לאו!

ומשנינן: לא קשיא.

הא, משנתנו, שלפיה העמדנו שדוחים את יום הכיפורים כדי שלא יחול בצמוד לשבת — רבנן היא.

הא שמצינו שחלבי שבת קרבים ביום הכיפורים, ומשמע שהם יכולים להיות צמודים היות ולא דוחים את יום הכיפורים — אחרים [רבי מאיר] היא.

דתניא, אחרים אומרים: אי אפשר לעבר את חודש אלול כדי להפריד בין השבת ויום הכיפורים, היות וכלל הוא: אין בין עצרת לעצרת, ואין בין ראש השנה לראש השנה [לאחר שנחלק את כל ימות השנה לשבע] אלא הבדל של ארבעה ימים בלבד. ואם היתה שנה מעוברת — חמשה ימים.

ואין להוסיף על ההפרש ביניהם אפילו לצורך.

מיתבי לרבי אחא, דאמר תוקעין לכל מוסף ומוסף, מהא דתניא:

ראש חדש שחל להיות בשבת — שיר של ראש חדש דוחה שיר של שבת.

ואי איתא שתוקעים על כל מוסף ומוסף — לימא גם שיר דשבת, ולימא נמי גם שיר דראש חדש!

אמר רב ספרא: מאי "שיר של ראש חודש דוחה שיר של שבת"? — דוחה לקדם, שמקדימים שיר של ראש חודש לפני של שבת!

והוינן בה: **אמאי**? והא תדיר ושאינו תדיר — תדיר קודם!

אמר רבי יוחנן: עושים זאת לידע שהוקבע ראש חדש בזמנו.

והוינן בה: וכי האי היכירא עבדינן?

הא היכירא אחריתא עבדינן!

דתנן: חלבי תמיד של שחר לפני שהיו מקטירים אותם — היו ניתנין על הכבש, מחצי כבש ולמטה, במזרח הכבש.

וחלבים של מוספין — ניתנין מחצי כבש ולמטה, במערב הכבש.

ושל ראש חדש — ניתנין תחת כרכוב המזבח ולמטה. שהוא בחצי העליון של הכבש.

נה-א **ואמר רבי יוחנן**: שמים את חלבי מוספי

ראש חודש בחצי העליון של הכבש כדי לידע לפרסם שהוקבע ראש חדש בזמנו.

ומוכח שזהו ההיכר, ואם כן, חוזרת השאלה: מדוע מקדימים שיר של ראש חודש שאינו תדיר לשיר של שבת התדיר?

ומשנינן: **תרי היכירא עבדינן**, עושים אנו שני הכירים כדי שיהיו יותר אנשים שיבחינו בכך שהוקבע ראש חודש בזמנו. דחזי האי — חזי, וחזי בהאי — חזי.

עוד **מיתבי לרבי אחא** דאמר תוקעין לכל מוסף בפני עצמו, מהא דתני **רבא בר שמואל**:

יכול כשם שתוקעין על שבת בפני עצמו כאשר לא חל בו ראש חודש, ועל ראש חדש בפני עצמו כאשר חל ביום חול, כך כאשר חל ראש חודש בשבת יהיו תוקעין על כל מוסף ומוסף —

תלמוד לומר [במדבר י'] **"ובראשי חדשיכם"**. ולהלן יבואר הלימוד הזה.

ומסקינן: **תיובתא דרבי אחא** — תיובתא!

ועתה מבארת הגמרא את הלימוד: **מאי תלמודא?**

אמר אבוי: אמר קרא בתקיעות **"ובראשי חדשיכם"** — הוקשו כל חדשים כולם זה לזה, ללמדנו שתוקעים בהם בשוה, בין חלו בחול ובין בשבת.

רב אשי אמר: כתיב **"חדשכם"** שהוא לשון יחיד, וכתיב **"ובראשי"** שהוא לשון רבים.

ואיזה הוא חדש אחד שיש לו שני "ראשים"